

зовнішніми стимулами. Активна – здатність людини до вибору мети, цілей та форми досягнення бажаного; результат мотиваційного впливу на свідомість людини.

Для того, щоб пояснити поведінку іншої людини або, навіть, свою, треба брати до уваги декілька факторів: спостереження за проявом психіки, умови ситуації, в яких живе особистість та уміння аналізувати усі явища правильно[2,4].

Отже, психологічні та педагогічні знання дозволяють пізнати формування особистості як суб'єкта життєтворчості, зрозуміти основні мотиви поведінки та взаємодії з суспільством через основну діяльність людини, прослідкувати та дати аналіз соціально-значущим взаєминам, психічним особливостям індивідів. Уважне спостереження та ґрунтовний розбір результатів дослідження – це обов'язкові навички для керівника, психолога, вчителя та великий досвід для повсякденного життя. Актуальні проблеми сучасної педагогіки та психології мають велике значення для оптимізації усієї людської діяльності.

Список використаних джерел

1. Акімова М.К., Гуревич К.М. (ред.) Психологическая диагностика: Учебник для вузов. СПб.: Питер, 2008. 652 с.
2. Воронцова М.В., Бюндюгова Т.В., Макаров В.Е., Моздокова Ю.С. Социальная реабилитация в социальных службах. Учебно-методическое пособие. Таганрог Изд-ль С.А. Ступин, 2015. 302 с
3. Общая психология: в 3 т. Том III в 2 кн. Книга 1. Теории личности : учебник и практикум для вузов / Р. С. Немов. 6-е изд., перераб. и доп. Издательство Юрайт, 2020. 319 с
4. Павелко Н.Н., Павлов С.О. Психология и педагогика. Москва: КноРус, 2012. 496 с.
5. Педагогическая психология. В 2 ч. Часть 2 : учебник для СПО / А.И. Савенков. 3-е изд., пер. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2018. 186 с. (Серия: Профессиональное образование).
6. Проблемы современной психодиагностики личности : теория и инструментарий : учебное пособие / Н. В. Матяш, Т. А. Павлова. Москва - Берлин - Директ-Медиа, 2020. 172 с.
7. Шамионов Р.М. Психология социального поведения личности: Учеб. пособие. Саратов: Издательский центр «Наука», 2009. 186 с.

Хоминська Т.М.

Державний біотехнологічний університет

ГЕНДЕРНИЙ КОМПОНЕНТ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

У контексті Національної стратегії розвитку освіти в Україні, із врахуванням європейського вектору освітніх реформ актуалізується потреба у переосмисленні феномену гендеру як індикатора демократичності та запоруки розвитку сталого громадянського суспільства, забезпечення національного

механізму досягнення гендерної рівності. Гендерна освіта як гуманітарна складова безпеки суспільного життя постає сьогодні реальною продуктивною силою, оскільки через просвітництво та навчання можна сприяти деконструкції патріархальних стереотипів та руйнації міфів, які точаться довкола проблеми гендерної рівності. Тому відродження ментальності, прогресивних етнотрадицій і впровадження інновацій є важливими чинниками гендерного самовизначення та егалітарного життєздійснення сучасної молоді у царині національного буття, забезпечення рівного доступу та можливостей жінок і чоловіків до соціально-економічних, виробничих, культурно-освітніх ресурсів на принципах рівноцінності та паритетності статей.

Гендерна освіта в Україні перебуває на етапі становлення. Вона включає в себе систематичне навчання, просвіту, розповсюдження та популяризацію гендерних знань та гендерної культури, стимулювання гендерної самоосвіти. Просвітницька діяльність спрямована на формування гендерної чутливості забезпечує захист суспільства від проявів дискримінації за ознакою статі, аналіз інформації, що оточує особистість. Для поширення гендерних ідей та впровадження їх в життя суспільства науковцями було розроблено спецкурси з гендерної проблематики, навчальні посібники та програми. При багатьох вищих навчальних закладах нашої держави створено гендерні освітні центри.

Відповідно до однієї з головних цілей розвитку тисячоліття, проголошених ООН у 2000 році, – утвердження гендерного паритету, Україна взяла на себе зобов'язання до 2015 року подолати гендерну асиметрію в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Продовження цього завдання – в Цілях сталого розвитку 2016 – 2030.

Пріоритетну роль у гендерній освіті мають відігравати сучасні технології навчання, які стимулюють творчість, ініціативу, самостійне та критичне мислення, що не всі знання опановуються студентами, а лише ті, які становлять практичну цінність і є засобом досягнення життєвих цілей. Деякі вчені вважають гендерну освіту «полігоном нових методів навчання», завдяки яким ті, хто навчаються, повинні не тільки оволодіти певною системою гендерних знань, але й подолати гендерні стереотипи у власній поведінці та мисленні.

Гендерна освіта є важливим компонентом методологічної підготовки сучасного фахівця, яка сприятиме спростуванню існуючих статоворольових стереотипів. У 2018 році Україна брала участь у PISA (Programme for International Student Assessment – Програма міжнародної оцінки учнів) – міжнародне дослідження, що бере свій початок з 1997 р. і координується Організацією економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). PISA оцінює можливості дитини як в школі, так і за її межами – допомагає зрозуміти фактори, які зумовлюють відмінності в читанні, математиці та природничо-науковій грамотності учнів як в межах країни, так і в порівнянні з іншими країнами. На відміну від інших країн, до участі в дослідженні PISA було залучено підлітків, які народились у 2002 р. (в 2018 р. їм виповнилось від 15 до 16 років і 6 місяців). Данні, що отримані анкетуванням, переконують у тому, що в Україні відносна успішність хлопців порівняно з успішністю дівчат має таку ж тенденцію, що й у

середньому по країнах ОЕСР та в більшості референтних країн. Гендерний розрив в Україні подібний до розриву в результатах хлопців і дівчат із Польщі й Угорщини. Наступне дослідження PISA має відбутись у 2021 р. Учасниками нового циклу стануть 88 країн, а організатори обіцяють розширити список вимірюваних компетенцій, додавши до нього творче мислення. На мою думку, Україна буде займати високе місце в рейтингу за даними PISA, тому що, проблема гендерної нерівності активно вирішується. Все більше молоді долучається до проектів, курсів, вебінарів, організації заходів щодо обговорення даної теми. Саме рівність жінок і чоловіків позитивно вплине на розвиток соціально-економічної, культурно-освітньої сфер життя.

На сьогодні в Україні чинні кілька документів, що регулюють питання гендерної рівності у сфері освіти. Основними з них є Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» та Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Обидва документи спрямовані на вдосконалення механізму забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у різних сферах суспільного життя, зокрема й у сфері освіти.

Щоб наблизитися до європейських норм демократії та гендерної рівності, Україна повинна розробити цілісний довгостроковий підхід, враховуючи такі стратегічні напрямки: виконання міжнародних зобов'язань, зокрема, відповідно до ратифікованої Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, як правового документу; розвиток компетенції та координація діяльності органів державного управління на різних рівнях для вирішення питань щодо досягнення гендерної рівності; ліквідація дискримінації щодо жінок у сфері зайнятості і забезпечення рівної оплати праці; розробка навчальних програм з гендерної проблематики для представників місцевих і центральних органів влади, судових органів, закладів освіти, соціальних служб і правоохоронних органів;

Отже, гендерна освіта стає важливим інноваційним чинником формування державної політики щодо підвищення конкурентоспроможності країни, що дотримується основоположних прав і свобод людини та соціальної справедливості та розвитку громадянського суспільства в контексті євроінтеграції. З метою більш активного запровадження стандартів Європейського Союзу в частині реалізації конституційних прав, свобод і законних інтересів громадян, а також подолання гендерних стереотипів, які поширені у суспільстві та прискорення гендерних перетворень доцільно постійно удосконалювати зміст гендерної освіти.

Науковий керівник
канд. істор. наук, професор
Міносян А. С.